

YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRKİYE İMAJİ: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

ERDEM ÖZLÜK¹

FAZLI DOĞAN²

ZEYNEP ERGEN İŞIKLAR³

DUYGU ÖZLÜK⁴

ÖZ

Bu çalışma, yükseköğretimdeki uluslararasılaşma ve uluslararası öğrenci sayısıyla ülkenin dünyadaki imajı arasında doğrudan bir ilişki olduğu gerçeğinden hareketle, Selçuk Üniversitesi örneği üzerinden Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarındaki lisans ve lisansüstü düzeydeki uluslararası öğrencilerin Türkiye imajını ölçmeyi amaçlamıştır. Çalışmada toplamda 30 sorudan oluşan 222 katılımcının yer aldığı bir anket çalışması gerçekleştirilmiş ve uluslararası öğrencilerin Türkiye imajı, "eğitim, sosyal imkânlar, sosyal çevre/şehir hayatı ve Türkiye algısı" olmak üzere toplamda 2 kategori ve 2. kategorinin altında yer alan 4 alt kategori üzerinden ölçülmüştür. Anket uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki ve geldikten sonraki Türkiye algısını da ölçecek şekilde tasarlanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda uluslararası öğrencilerin Türkiye hakkında yüksek düzeyde olumlu imaja sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'nin yükseköğretim alanında son dönemde yaptığı reformlarla bünyesine çektiği uluslararası öğrenci sayısının artmış olması ve uluslararası öğrenciler üzerinden daha fazla sayıda bölge ve ülkeye ulaşmaya başlanmış olması bu konuda kapsayıcı ve uzun dönemli bir politika üretilmesini de zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, Uluslararasılaşma, Uluslararası Öğrenci, Türkiye İmajı, Selçuk Üniversitesi

Jel Kodları: F50, I23

---

* Bu çalışma Selçuk Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiş 17401104 numaralı araştırma projesinden üretilmiştir.

¹ Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, eozluk@selcuk.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6267-3820>

² Dr. Öğretim Üyesi, Selçuk Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, fdogan@selcuk.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3221-7944>

³ Dr. Öğretim Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, ergen_zeynep@windowslive.com, <https://orcid.org/0000-0001-6223-2227>

⁴ Dr. Selçuk Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, duyguozluk@selcuk.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9818-2671>
Makalenin Gönderim Tarihi: 20.03.2019; Makalenin Kabul Tarihi: 28.10.2019

TURKEY’S IMAGE AMONG INTERNATIONAL STUDENTS IN HIGHER EDUCATION: SELCUK UNIVERSITY CASE

ABSTRACT

This study aims to measure Turkey’s image among international undergraduate and graduate students, studying at Turkish higher education institutions, by taking into consideration that there is a direct linkage between any country’s image in the world arena and internationalization level and number of international students of higher education institutions in that country. Turkey’s image among international students has measured by the survey which was conducted in Selcuk University with 222 respondents. The survey is divided into two sections. First section includes demographic characteristics of the respondents, second section is also divided into four sub-categories as follows: “education, social opportunities, social environment and life in the city, and perceptions on Turkey”. Additionally, the survey is designed to understand the international students’ perceptions regarding Turkey before they come to Turkey. This study concludes that significant amount of international students in Turkey claim to have a positive opinion of Turkey. This study also shows that it is required that Turkey has to build a long term and integrated approach or policy in the field of internationalization of higher education, considering the growing number of international students coming to Turkey due to the new steps and reforms in the higher education area, and Turkey’s foreign policy aim to reach more countries and regions through the international students.

Keywords: Higher Education, Internationalization, International Student, Image of Turkey, Selcuk University

JEL Codes: F50, I23

GİRİŐ

Bu alıŐma, Selçuk niversitesi rneği üzerinden Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarındaki lisans ve lisansüstü düzeydeki uluslararası ğrencilerin Türkiye imajını ölçmeyi amaçlamaktadır. Türkiye, yükseköğretim alanında yapmış olduğu reformlarla öncelikle nicelik olarak büyümeye önem vermiş bugnse nitelik olarak yükseköğretim süreçlerini sürekli iyileŐtiren önlemleri hayata geçirmeye başlamıştır. Bütün bu geliŐmelerin bir çıktısı olarak da yükseköğretimin uluslararasılaşması en temel hedeflerden biri olarak benimsenmiştir.

Yükseköğretimin uluslararasılaşması temelde iki açıdan hayata geçirilmeye çalıŐılmaktadır. Birincisi Türkiye’deki eğitim ve ğretim faaliyetlerinin parçası olan aktörleri Türkiye’ye dıŐına göndermek; ikincisiyse yerinde uluslararasılaşma yaklaŐımıyla konuyu ele almaktır. Özellikle ikinci yaklaŐım bağlamında Türkiye son dönemde yükseköğretim alanında önemli bir cazibe merkezi haline dnmeye başlamıştır. 2018 yılının verileriyle Türkiye’de yaklaşık 120.000 uluslararası ğrenci eğitim görmektedir. Bu çalışmada örnek olarak seçilen Türkiye’deki yükseköğretimin tarihi açısından önemli misyonlar yüklenmiş Selçuk niversitesi bünyesinde de hâlihazırda dünyanın 103 farklı ülkesinden yaklaşık 2.000 uluslararası ğrenci eğitim görmektedir.

Türkiye’nin yükseköğretim alanında son dönemde yaptığı reformlarla bünyesine çektiği uluslararası ğrenci sayısının artmış olması ve uluslararası öğrenciler üzerinden daha fazla sayıda bölge ve ülkeye ulaşmaya başlanmış olması bu konuda kapsayıcı ve uzun dönemli bir politika üretilmesini de bir anlamda zorunlu kılmaktadır. 2015 yılında Kalkınma Bakanlığı’nın yürüttüğü “Yükseköğretimin Uluslararasılaşması erevesinde Türk niversitelerinin Uluslararası ğrenciler İçin ekim Merkezi Haline Getirilmesi Araştırma Projesi” gibi alıŐmalar Türkiye’nin bu konuya verdiği önemin göstergelerinden biridir (Kalkınma Bakanlığı, 2015).

Yükseköğretim Kurulu da (YK) 2017 yılında yayınladığı “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belęesi 2018-2022” adlı belgede üç ana temaya vurgu yapmaktadır. Bu temalar uluslararası ğrenci ve ğretim elemanlarının Türk yükseköğretim sistemine dâhil olmalarını kolaylaŐtıracak politikaların geliŐtirilmesi (yükseköğretime erişim), kalitenin artırılması ve kurumsal kapasitenin geliŐtirilmesi temalarıdır. YK tarafından 2022 yılına kadar temel politika olarak benimsenen bu ana temalar iki stratejik amaç altında toplanmıştır; Bunlardan ilki Türkiye’nin yükseköğretim alanında çekim merkezi haline gelmesini sağlamak, ikincisi ise uluslararasılaŐmada kurumsal kapasitesini artırmaktır. Bu stratejik amaçları geekleŐtirebilmek için belirlenen hedefler arasında ne çıkan noktalar Őu Őekildedir: deęiŐim programından yararlanan ğrenci ve ğretim elemanı sayılarının artırılması, pilot devlet üniversitelerinin belirlenmesi, dünyada ilk 500’deki Türk niversitesi sayısının artırılması, yabancı dilde eğitim veren programların sayısının artırılması, hedef/odak ülkelerin belirlenmesi, uluslararası iŐbirlięi antlaŐması sayısının artırılması, uluslararası öğrenciler için ayrılan barınma kapasitesinin artırılması, burs imknlarının çeŐitlendirilmesi (YK, 2017).

Türkiye'nin yükseköğretim alanında sahip olduğu kapasitenin öğrenci çekebilmek açısından bir cazibe unsuru olduğu açıktır. Ancak lisans ve lisansüstü düzeyde (ortalama en az iki yıl en fazla altı yıl) Türkiye'de bulunan uluslararası öğrencilere yönelik politikaların belirlenmesi Türkiye'nin orta ve uzun dönemli hedefleri açısından öncelik arz etmektedir.

Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi örneği üzerinden bu politikaların şekillendirilmesi sürecine katkı yapmayı da amaçlamaktadır. Çalışmanın ana konusunu oluşturan “öğrencilerdeki Türkiye imajı”, öğrencilerin mezuniyet sonrası kendi ülkelerine döndükleri zaman Türkiye ile bağlarının nasıl devam edeceğini de etkilemektedir. Uluslararası ölçekte Türkiye imajını sarsmaya yönelik girişimlerle mücadele açısından da öğrencilerin Türkiye imajını ölçmek konuyla ilgili yeni politikaların belirlenmesine katkı sağlayabilir.

Bu çalışmanın amacı yükseköğretimdeki uluslararasılaşma ve uluslararası öğrenci sayısı ile bir ülkenin dünyadaki imajı arasında doğrudan bir ilişki olduğu gerçeğinden hareketle, Türkiye'deki yükseköğretime dâhil olan uluslararası öğrencilerin Türkiye imajını ölçmektir. Bu çalışmada ilk olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye imajını ölçmek için Selçuk Üniversitesi özelinde bir anket çalışması yürütülmüştür. Selçuk Üniversitesi öğrenci sayısı açısından Türkiye'nin en büyük yükseköğretim kurumlarından biri olduğu ve yaklaşık 2.000 civarında uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaptığı için örnek olarak seçilmiştir. Toplamda 30 sorudan oluşan anket çalışmasında uluslararası öğrencilerin Türkiye imajı, “eğitim, sosyal imkânlar, şehir hayatı ve Türkiye algısı” olmak üzere toplamda 2 kategori ve 2. kategorinin altında yer alan 4 alt kategori üzerinden ölçülmüştür. Anket çalışması uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önceki ve geldikten sonraki Türkiye algısını da ölçecek şekilde tasarlanmıştır. Aynı şekilde uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrası ülkelere döndüklerinde Türkiye ile bağlarını hangi oranda koruma arzusuna sahip oldukları da bu anket bağlamında ortaya konmaktadır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

2000'li yıllarda dünyada artan uluslararası öğrenci sayısı, eş zamanlı olarak Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısının da artmasına yol açmıştır. Bununla birlikte küresel ölçekteki bu eğilimin dışında Türkiye, özellikle çeşitli politika ve araçlarla uluslararası öğrenci sayısını artırmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Tüm bu çalışmalar son dönemde öğrenci sayısında hatırı sayılır bir artışı beraberinde getirmiştir. Bir önceki döneme oranla giderek sayıları artan bu uluslararası öğrencilerin eğitim süreçleri boyunca Türkiye'yi nasıl gördükleri, Türkiye imajını nasıl şekillendirdikleri konusunda literatürde yeterli düzeyde çalışma bulunmamaktadır. Dünyada uluslararası öğrencilerin buldukları ülkelere uyum süreçleri ve karşılaştıkları sosyal-ekonomik sorunlar gibi konular başta olmak üzere öğrenciler hakkında farklı açılardan araştırmalar yapılmaktadır. Türkiye'de de benzer araştırmalar daha çok uluslararası öğrencilerin uyum sorunları gibi konular üzerinden yapılmaktadır (Usta, vd., 2017. Günay, 2014. Ercan, 2012. Ertürk, vd., 2017). Aslında çeşitli boyutları ile çalışmalar yapıyor olsa da uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih nedenleri ve Türkiye'deki sosyal ve

akademik deneyimlerinden duydukları memnuniyet hakkında ve uluslararası öğrencilerin Türkiye algısı üzerine yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Türkiye, yükseköğretimde bir cazibe merkezi olmak için imkânlarını geliştirme yoluna gitmiş ve son dönemlerde özellikle de niceliksel olarak yavaş yavaş bunun karşılığını almaya başlamıştır (Özer, 2012: 10-13). 2000’li yıllar öncesinde sadece gelişmiş Batı ülkelerinin cazibe merkezi olduğu bu alanda Türkiye de 2000 sonrası dönemde önemli bir yer edinmeye başlamıştır (DEİK, 2012: 10). Selçuk Üniversitesi de Türk yükseköğretimin uluslararasılaşması bağlamında 2017 yılı itibariyle 103 farklı ülkeden 1.961 uluslararası öğrenciyi misafir etmektedir (SÜ, 2017).

Yükseköğretimde daha fazla uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmak ve bu durumu dış politikada bir yumuşak güç aracı olarak kullanmak, yükseköğretim süreçlerinde İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD’nin liderliğini üstlendiği yaygın bir eğilim halini almıştır. Küresel eğilimler de 2000’li yıllarla birlikte nicelik olarak bu görüşü destekler niteliktedir (Özoğlu vd., 2012: 15-20). Son yıllarda dünyadaki uluslararası öğrenci sayısı 5 milyonun üzerine çıkmıştır (Çetiner vd., 2017). En çok öğrenci gönderen ülkeler Çin başta olmak üzere Asya ülkeleri iken en çok uluslararası öğrenci kabul eden ülkeler ise ABD ve İngiltere’nin başını çektiği gelişmiş ülkelerdir. Yurtdışında eğitim alacak öğrenciler gidecekleri ülkenin refah ve güvenlik seviyesi, saygınlığı, maliyeti, burs ve barınma olanakları, diploma denkliği, ülkede konuşulan dil, sosyal-ekonomik koşullar (DEİK, 2013: 23. Ak vd., 2016: 14. Cevher, 2016) gibi birçok değişkeni temel kıstas olarak belirlemektedir.

Yükseköğretim için tercih edilen ülkenin talep edenler açısından bir cazibe merkezi olması gerekmekte ve Türkiye de bu konuda son dönemde önemli gelişmeler kaydetmektedir (Çetinkaya vd., 2009). Nihayetinde “cazibe”, en kısa şekliyle tanımlamak gerekirse, bir devletin yumuşak gücü anlamına gelir. Joseph S. Nye, yumuşak gücü, cazibe (*attraction*) olarak tanımlamakta ve bu cazibeyi de aktörlerin kontrol ettiğini ileri sürmektedir. Ona göre bir devletin *yumuşak gücü* üç temel kaynağa dayanır: kültürüne (diğerleri için cazibe merkezidir), politik değerlerine ve dış politikasına. Ekonomik kaynaklar cazibe kaynağı olabileceği gibi zorlama aracı olarak da kullanılabilir. Aynı ekonomik kapasite gibi askeri kapasite de, kaba kuvvet (*hard-power*) kaynağı olarak kabul edilse de, yumuşak güç davranışı üretebilir (Nye, 2007: 162). Yumuşak güç, sadece *etkileme* olarak da değerlendirilemez. Zira *etki* askeri ve ekonomik gücün de “havuç ve sopa” (*carrot and stick*) şeklindeki çıktıları olabilirken yumuşak gücün kaynağı cazibedir. Yumuşak güç tartışma yoluyla insanları ikna etme veya onları harekete geçirmeden daha fazlasıdır (Nye, 2004: 6).

Mattern (2007: 99), yumuşak gücün gerçekte yumuşak olmadığını *kaba kuvvet* unsurlarına dayandığını ileri sürer. Ona göre yumuşak güç bir aktörün sahip olduğu cazibe ile ikna gücünü ifade eder. Bu cazibe de en nihayetinde *kaba kuvvete* dayanır. Ancak burada kaba kuvvet, temsili bir güç haline gelir ve sosyal-dilsel inşa ve gerçekliğin sözel çatışma ile rakibin alternatifleri veya seçeneklerinin olmadığına ikna edilmesi için çalışır. Cazibenin baskıya dayandığı bu anlayışta,

yumuşak güç ve kaba kuvvet arasında ayrım öngören mantık sürdürülemez hale gelir. Bu bakımdan, cazibeyi yaratan baskı fiziksel unsurlardan ziyade sosyal-dilsel bir süreçle oluşur.

Nye, gücün tanımını, öz olarak bir aktörün diğerlerine, üç metot ile istediğini yaptırma yetisi olarak tanımlamaktadır. Bu üç etkileme yolundan birincisi tehdit kullanma, ikincisi ona bedelini ödemektir ki, bu ikisi bir nevi “havuç ve sopa” ile açıklanabilir. Üçüncü seçenek ise yumuşak güç denen yöntemdir (Nye, tedGlobal 2010). Bu bakımdan *yumuşak güç* temelde bir yöntem olarak da değerlendirilebilir. Yumuşak gücün kaynağını oluşturan cazibenin zayıf aktörlerde olması beklenmez. Yumuşak güce sahip olmak için büyük güçlerden birisi olmak gerekir ki diğerleri için bir cazibe merkezi olmak mümkün olsun (Lebow, 2007: 133).

Nye’ a (2004: 255) göre, yumuşak güç, istediklerinizi zor kullanma veya bedelini ödeme yerine cazibe vasıtasıyla elde etme yeteneğidir. İstedikleriniz şeyleri diğerlerinin de istediği şey haline getirdiğinizde, diğerlerini istediğiniz şekilde hareket etmeleri için havuç veya sopa kullanmak zorunda kalmazsınız. Nye (1990: 181), bir aktörün politikalarının diğerlerinin gözünde meşru olarak görüldüğü takdirde yumuşak gücünün artacağını ileri sürmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının inançlarını ve tercihlerini şekillendirdiklerinde onların üzerinde aktif kontrol çabasından daha uzun süreli ve daha büyük bir güce sahip olmaları gibi, cazibeye sahip olmak da, bir bakıma, diğerlerinin tercihlerini belirleme ya da politik gündemi şekillendirme yeteneği olarak da karşımıza çıkar. Bir aktörün diğerlerin tercihlerini şekillendirme ya da onların gündemlerini belirleme sürecinde kullanabileceği araçlardan biri de şüphesiz eğitimidir. Başka bir ifadeyle yumuşak güce sahip olunup olunmadığının kriterlerinden biri de cazibe merkezi olmanın bir yansıması uluslararası öğrenciler için tercih edilen bir ülke olabilmektir (Yağmurlu, 2007; Köksoy, 2014; Purtaş, 2013; Yıldırım, 2015; Melissen, 2005; Snow ve Taylor, 2009).

Türkiye son çeyrek asırdır yükseköğretimde bir cazibe merkezi olabilmek adına çeşitli adımlar atmakta ve bu süreçleri ABD ve İngiltere gibi öncelikle daha çok ekonomik bir katma değer olarak görmek yerine akademik gelişimi artırmak, farklılıkları zenginleştirmek ve küresel ölçekte tercih edilebilir bir durak olmak gibi motivasyonlarla yürütmektedir (Gök ve Gümüş, 2018: 246). Diğer ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarıyla stratejik iş birliğini geliştirmek, araştırma imkânlarını çeşitlendirmek, eğitim süreçlerindeki kaliteyi artırmak, ilgili kurumun uluslararası alandaki prestijini artırmak da diğer tetikleyici unsurları oluşturmaktadır (Kireççi vd., 2016: 6). Yükseköğretimin uluslararasılaşması süreci olarak adlandırılan bu süreç aslında Knight’ın (2003:2) tabiriyle uluslararası, kültürlerarası ve küresel boyutun yükseköğretimin amacına, işlevlerine ve yürütülme süreçlerine entegrasyonudur. Eğitim süreçlerinin entegrasyonu bütün aktörlerin içinde yer aldığı, akademik iş birliğinden bilgi transferine, fiziksel hareketlilikten yeni yaklaşımların geliştirilmesine kadar uzanan geniş bir yelpazedeki etkileşim sürecidir (Fındık, 2016: 296). Bu aktörlerin en önemlilerinden biri de öğrencilerdir.

Uluslararası öğrencilerin buldukları ülkelere uyum süreçleri ve karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunlar gibi konular başta olmak üzere farklı açılardan araştırmalar yapılmaktadır. Türkiye’de de benzer araştırmalar daha çok uluslararası öğrencilerin uyum süreçleri/sorunları (Musaoğlu, 2016: 12-24. Snoubar, 2015) gibi konular üzerinden yapılmaktadır. Aslında çeşitli boyutlarıyla çalışmalar yapılıyor olsa da uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi tercih nedenleri ve Türkiye’deki sosyal ve akademik deneyimlerinden duydukları memnuniyet ya da memnuniyetsizliğin ülke imajı üzerindeki etkileri hakkında yeterli çalışma bulunmamaktadır (Kondakçı vd., 2016: 389). Uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye entegrasyonları bağlamında (Çetinkaya-Yıldız vd, 2011: 334; Bayraktaroğlu ve Mustafayeva, 2010; Ünal, 2017) çeşitli ölçüm çalışmalarına rağmen Türkiye’de uluslararası öğrencilerin Türkiye algısı üzerine yeterli çalışma yoktur (Demirhan, 2017). Bu çalışma öncelikle uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi nasıl gördüklerini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

2. YÖNTEM

Uluslararası öğrencilerin Türkiye’nin imajı hakkındaki görüşlerini ve aldıkları eğitimden memnuniyetini ölçmek amacıyla Selçuk Üniversitesi’nde 2018 yılında iki ana bölümden oluşan bir anket çalışması yapılmıştır. Anketin birinci bölümünde katılımcıları tanımaya yönelik demografik bilgileri içeren 9 soru, ikinci bölümünde ise katılımcıların Türkiye imajıyla ilgili algı ve görüşlerini ölçüp belirlemeye yönelik 21 ifade yer almaktadır. Demografik bölümde katılımcıların yaşı, cinsiyeti, uyruğu, eğitim durumu, bölümü, burs durumu, Türkiye’de kalma süresi, konaklama ve dil hazırlığı alma durumuna ilişkin sorulara yer verilmiştir. Algının ölçüldüğu ikinci bölümde ise fiziksel imkânlar, eğitim ile ilgili imkânlar, sosyal hayat ile ilgili imkânlar ve aidiyet duygusu başlıkları altında öğrencilerin “Türkiye İmajı” ve “Eğitim Memnuniyetine” yönelik değerlendirmeleri alınmıştır. Anketin ikinci bölümündeki sorular belirlenirken literatür araştırmaları ile uluslararası ilişkiler ve eğitim konusu özelinde çalışan akademisyenlerin görüş ve önerileri dikkate alınmıştır.

Araştırma evrenini Selçuk Üniversitesi’nde lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim gören uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Selçuk Üniversitesi’nde -anket çalışmasını kapsayan dönemde- uluslararası öğrenci sayısı 1.691’dir. Bu öğrencilerden eğitim kalitesi ve memnuniyetin daha objektif değerlendirilebilmesi için Türkçe dil hazırlık eğitimini tamamlamamış öğrencilere anket uygulanmaya karar verilmiştir. Bu kapsamda dil hazırlığını bitirip bölümündeki eğitimine devam 222 öğrenciye anket uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004: 50) tarafından geliştirilen örneklem büyüklüğu tablosuna göre bu örneklem sayısı yeterlidir. Çalışma kapsamında toplanılan veriler SPSS 22 paket programıyla analiz edilmiş ve sonuçlar değerlendirilerek öneriler geliştirilmiştir.

3. TEMEL BULGULAR VE ANALİZ

Tablo-1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

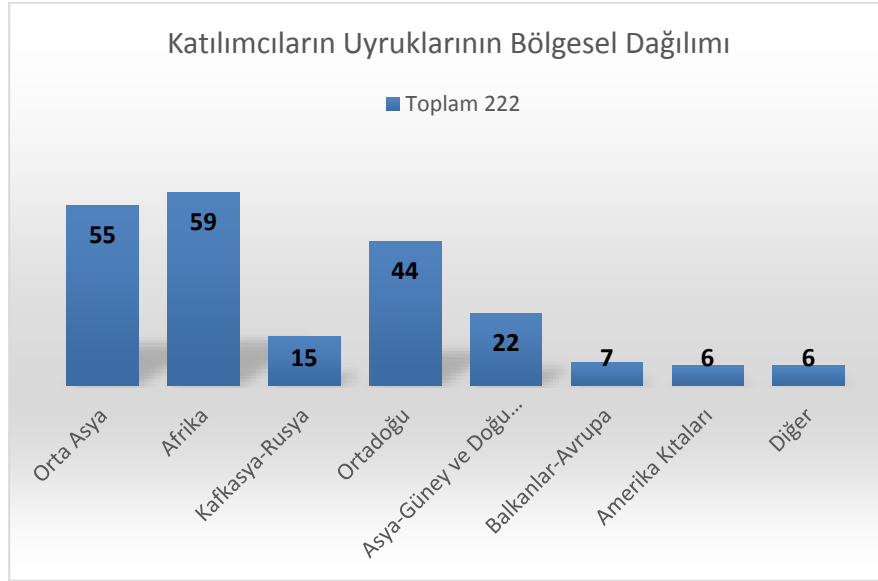
Yaşınız?	Frekans	Yüzde
18-22 arası	126	56,8
23-26 arası	70	31,5
27-30 arası	18	8,1
30 ve üzeri	8	3,6
Toplam	222	100
Cinsiyetiniz?	Frekans	Yüzde
Kadın	93	41,9
Erkek	129	58,1
Toplam	222	100
Uyruğunuz?	Frekans	Yüzde
Orta Asya	55	24,8
Afrika	59	26,6
Kafkasya-Rusya	15	6,8
Ortadoğu	44	19,8
Asya-Güney ve Doğu Asya	22	9,9
Balkanlar-Avrupa	7	3,2
Amerika Kıtası	6	2,7
Diğer	14	6,3
Toplam	222	100
Eğitim düzeyiniz (hangi tür eğitimi alıyorsunuz)?	Frekans	Yüzde
Lisans	162	73
Yüksek Lisans	44	19,8
Doktora	16	7,2
Toplam	222	100
Dil hazırlığını aldınız mı?	Frekans	Yüzde
Evet	195	87,8
Hayır	27	12,2
Toplam	222	100
Bölümünüz?	Frekans	Yüzde
İİBF	56	25,2
Edebiyat Fakültesi	14	6,3

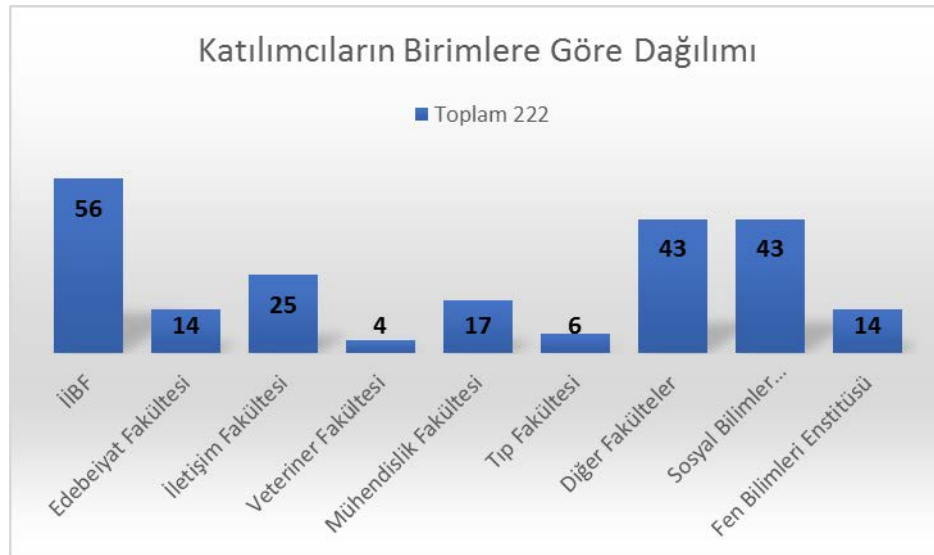
İletişim Fakóltesi	25	11,3
Mühendislik Fakóltesi	17	7,7
Tıp Fakóltesi	6	2,7
Veteriner Fakóltesi	4	1,8
Diğer	43	19,4
Sosyal Bilimler Enstitüsü	43	19,4
Fen Bilimleri Enstitüsü	14	6,3
Toplam	222	100
Burs durumunuz?	Frekans	Yüzde
YTB burslusuz	189	85,1
Diğer	33	14,9
Toplam	222	100
Kaç yıldır Türkiye’desiniz	Frekans	Yüzde
1 yıl	50	22,5
2 yıl	55	24,8
3 yıl	54	24,3
4 yıl	30	13,5
4 ve üzeri	33	14,9
Toplam	222	100
Nerede kalıyorsunuz?	Frekans	Yüzde
Ev	32	14,4
Özel Yurt	59	26,6
Devlet yurdu	131	59
Toplam	222	100

Anket katılımcılarının demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 1 de gösterilmektedir. Tablo 1’deki sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Katılımcıların %56,8’i 18-22 yaş, %31,5’inin 23-26 yaş arasında olduğu görölmektedir.
- Katılımcıların %58,1’i erkek ve %41,9’u kız öğrencilerden oluşmaktadır.

- Ankete katılan öğrencilerin uyrukları incelendiğinde ankete en çok %26,6 oranla Afrika kıtasından gelen, %24,8 oranla Orta Asya bölgesinden gelen ve %19,8 oranla Ortadoğu ülkelerinden gelen öğrenciler katılmışlardır.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%73) lisans öğrencisidir. Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin de büyük bölümü lisans düzeyinde eğitim görmektedir.
- Katılımcılar çok büyük oranda (%87,8) Türkçe dil hazırlık eğitimini Türkiye'de almışlardır.

- Çalışmaya en çok %25,2 oranla İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) ve %19,4 oranla Sosyal Bilimler Enstitüsünden öğrenciler katılmıştır.
- Katılımcıların %85,1'i Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı tarafından yürütülen Türkiye Bursları kapsamında burs almaktadır.

- Katılımcıların %24,8'i 2 yıldır, %24,3'ü 3 yıldır %22,5'i 1 yıldır Türkiye'de yaşamaktadır.
- Katılımcıların %59'u devlet yurdunda, %26,6'sını özel yurttan ve %14,4'ü ise kendi imkânlarıyla kiraladıkları evlerde kalmaktadır.

Katılımcıların Türkiye İmajına Yönelik Değerlendirmeleri

Katılımcıların fiziksel imkânlar, eğitim ile ilgili imkânlar, sosyal hayat ile ilgili imkânlar ve aidiyet duygusu başlıkları altında incelenen Türkiye imajına yönelik değerlendirmeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo-2: Katılımcıların Genel Değerlendirmeleri

	Ort.	S.S.
Kaldığım ev/yurt ortamından memnunum	3,41	1,24
Üniversitenin sağladığı sosyal imkânlardan memnunum	3,32	1,00
Kaldığım yerde yemek konusunda sıkıntı yaşıyorum	3,02	1,37
Aldığım burs bana yetmektedir	2,86	1,36
Ulaşım sorunları yaşıyorum	2,37	1,33
Fiziksel İmaj	2,99	0,65
Notlar:(i) n=222, (ii) ölçekte 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum anlamındadır. (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=73,249$; $p=0,00<0,05$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		
	Ort.	S.S.
Burada aldığım eğitimin mezuniyet sonrası katkısının büyük olacağını düşünüyorum	3,74	1,09
Aldığım eğitimden memnunum	3,61	1,08
YTB'nin hizmetlerinden memnunum	3,33	1,25
Eğitim için başka ülke seçeneğim olsaydı bile Türkiye'yi tercih ederdim	3,26	1,22
Üniversitedeki (YTB) koordinatörlüğün hizmetlerinden memnunum	3,10	1,21
Derslerde dil (Türkçe) konusunda sıkıntı yaşıyorum	2,83	1,32
Eğitime Yönelik İmaj	3,31	0,72
Notlar:(i) n=222, (ii) ölçekte 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum anlamındadır. (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=85,022$; $p=0,00<0,05$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		
	Ort.	S.S.
Türkiye'de sosyal yaşamda kendimi güvende hissediyorum	3,71	0,98
İnsanlar bana dostça davranıyor	3,64	1,04
Türkiye'deki (Emniyet gibi) resmi kurumlar ile ilişkilerimden memnunum	3,62	0,95
Çok sayıda Türk arkadaşım var	3,48	1,20

Türkiye’de/Konya’da kendimi yalnız hissediyorum	2,46	1,27
Sosyal Hayat İmajı	3,38	0,61
Notlar:(i) n=222, (ii) ölçekte 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum anlamındadır. (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=147,652$; $p=0,00<0,05$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		
	Ort.	S.S.
Mezun olduktan sonra da Türkiye ile ilişkilerim devam edecek	3,95	1,10
Türkiye’de kendimi güvende hissediyorum	3,78	0,94
Memleketimde yurt dışında okumak isteyen arkadaşlarıma veya yakınlarıma Türkiye’yi tavsiye ederim	3,77	1,10
Türkiye hayatımı olumlu yönde değiştirdi	3,72	0,94
Eğitimime tekrar başlama şansım olsaydı yine Türkiye’yi seçerdim	3,42	1,16
Aidiyet İmajı	3,73	0,79
Notlar:(i) n=222, (ii) ölçekte 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum anlamındadır. (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=54,523$; $p=0,00<0,05$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		
TÜRKİYE İMAJI	3,35	0,55

Tablo 2’deki sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Katılımcıların Türkiye’de eğitim gördükleri süreçte birincil düzeyde karşılaştıkları (konaklama, ulaşım, yemek, burs durumu) hususları içeren “Fiziksel Koşullar” ile ilgili olarak genelde memnun olduklarını ancak burs miktarının yeterliliği ve yemekler konusunda görece daha düşük seviyede memnuniyet belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların Türkiye’nin “Eğitim Koşullarıyla” ilgili tüm ifadelerine katıldıkları görülmektedir. Buna göre öğrenciler eğitimle ilgili olarak en çok aldıkları eğitimin mezuniyet sonrası kariyer imkânları açısından büyük katkısı olacağını düşünürken, derslerde dil (Türkçe) konusunda sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle dil sorunu yaşamamış olmaları öğrencilere verilen desteğin başarısı açısından önemlidir. Ancak öğretim üyeleriyle yapılan yüz yüze görüşmelerde anketteki sonucun tersine öğretim üyeleri öğrencilerin dil konusunda önemli sorunlar yaşadıklarını not etmiştir.

Katılımcıların Türkiye’de “Sosyal Hayat” ile ilgili olarak en çok Türkiye’de sosyal yaşantılarında kendilerini güvende hissederken, Konya’da/Türkiye’de kendilerini yalnız hissetmediklerini belirtmişlerdir. İnsanların kendilerine yönelik yaklaşımı ve arkadaş edinme anlamında sorun yaşayan öğrenci sayısının sınırlı düzeyde olması, öğrencilerin entegrasyon sorunu yaşamadıklarını göstermektedir.

Katılımcıların “Türkiye’ye aidiyet duygularıyla” ilgili bütün ifadelerine katıldıkları görölmektedir. Buna göre öğrenciler en çok mezun olduktan sonra da Türkiye ile ilişkilerini devam ettirmek istediklerini belirtmekle birlikte eğitime tekrar başlama şansı olsa yine Türkiye’yi seçmek isteyen öğrenci sayısı görece düşük seviyede kalmıştır.

Katılımcıların Türkiye ile ilgili değerlendirmelerine toplu olarak bakılırsa fiziksel imaj, eğitsel imaj, sosyal hayat imajı ve aidiyet imajı konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları görölmektedir. Uluslararası öğrenciler genel olarak Türkiye’nin imajı ile ilgili olumlu görüşlere sahiptirler.

Anket çalışması esnasında ve ayrıca öğrencilerle yapılan yüz yüze görüşmelerde de bazı hususlar tespit edilmiştir. Öncelikle Türkiye Bursları kapsamındaki öğrenciler bursun zamanlaması konusunda bazen aksamaların yaşandığına dikkat çekmişlerdir. Yine Türkiye Bursları çağrı merkezi çalışanlarının öğrencilerle iyi iletişim kuramaması; mezun duruma gelmiş öğrencilerin diploma alma tarihinin göz önünde bulundurulmaması nedeniyle öğrencilerin yurtlarından diplomayı almadan önce çıkarılması önemli bir sorun olarak tespit edilmiştir. Eğitimin düzeyinin bir aşamasını başarıyla tamamlayan başarılı öğrencilere burs için bir sonraki eğitim düzeyinde yeterince imkânın sağlanmaması da bir eksiklik olarak dile getirilmiştir.

SONUÇ

Türkiye, 1992 yılında hayata geçirilen “Büyük Öğrenci Projesi” ile birlikte uluslararası öğrencilere yönelik burs programları uygulamaya çalışsa da, 2012 yılında hayata geçirilen YTB’nin çatısı altındaki Türkiye Bursları programı bu süreçte önemli bir dönüm noktasını oluşturmuştur. 2018 yılında 150 farklı ülkeden 135 binin üzerinde başvuru alacak noktaya ulaşarak, bazı bölgeler açısından hala yeterli düzeyde bir talep doğuramamış olsa bile, küresel bir markaya dönüşmektedir. Türkiye Bursları kapsamında 2012’ten itibaren eğitime başlayıp Türkiye’de mezun olan öğrenci sayısı 20 binin üzerindeyken 2023 hedefi olarak 25 bin öğrenci öngörülmektedir (turkiyeburslari.gov.tr).

Türkiye’nin yükseköğretimin uluslararasılaşması konusundaki politikalarının sağlıklı şekilde yürütülmesi, Türkiye’nin yükseköğretim alanında bir cazibe merkezine dönüştürülebilmesi için proje kapsamındaki anketten elde edilen bulgulara ve öğrencilerle yüz yüze yapılan görüşmelere dayalı olarak aşağıdaki hususların politika yapımı sürecinde dikkate alınması önerilmektedir.

Öğretim üyeleri ile yüz yüze yapılan görüşmelerde dil düzeyi konusunda –anketteki sonucun aksine- uluslararası öğrencilerin sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Özellikle öğrencilerin kendi bölümlerindeki akademik Türkçe konusunda yetersiz olduğu görülmüştür. Dil eğitimi veren TÖMER gibi kurumların bu konuda bir çalışma yapması faydalı olabilir. Üniversite bünyesinde seçmeli ders havuzlarına öğrencilerin dil sorununu giderecek dersler eklenip uluslararası öğrencilerin bu dersleri almaları teşvik edilebilir. Hazırlık sürecinin son bir iki ayında öğrencilerin gidecekleri bölümün terminolojisi üzerine çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin, bazı yurtlarda, kaldıkları ortamdan memnun olmadıkları veya şikâyetçi oldukları görülmüştür. Öğrenciler YTB ile ilişkilerde iletişim kurmakta ve

sorunlarına çözüm bulmakta zorlandıklarını belirtmiştir. YTB'nin bu konuda iyileştirme yapması önerilmektedir.

Türkiye Bursları özelinde niceliğe daha çok yatırım yapıldığı kabulünden hareketle niteliğe öncelik verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bunun pratikteki yansıması örneğin üstün başarılı öğrencilerin ödüllendirilmesi olabilir. Türkiye'de YTB bursu ile lisans eğitimlerini tamamlamış öğrencilerin yüksek lisans bursunu kazanması çok düşük bir olasılık haline gelmiştir. Oysa üstün başarılı öğrencilere yüksek lisans veya doktora burslarında da öncelik verilirse bursun verilmiş amacına uygun çıktılar elde edilebilir. Bilinmeyene yatırım yapmaktan ziyade biline ve başarılı olmuş olana öncelik verilmesi hem lisans öğrencilerini başarılı olmaya itecek hem de yüksek lisans ve doktoranın kalitesini arttıracaktır. Çünkü yüz yüze yapılan görüşmelerde öğretim üyelerinin önemli bölümü uluslararası öğrencilerin seçimi sürecinde daha başarılı öğrencilerin tercih edilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Bu nedenle uluslararası öğrencilerin, kabulü ve eğitim süreçleriyle ilgili yasal düzenlemeler yapılmalı ve yükseköğretimin uluslararasılaşması konusunda çalışan kurum ve kuruluşların ortak söylem ve strateji çerçevesinde hareket etmeleri gerekmektedir (ÜAK, 2016).

2016 yılında kurulan ve Mart 2019 itibariyle 34 farklı ülkede eğitim ve öğretim faaliyetleri yürüten ve yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Milli Eğitim Bakanlığı dışında doğrudan eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek kuruluş olan Türkiye Maarif Vakfı bu süreçte etkin bir rol oynayabilir (Maarif Vakfı, 2019). Yine aynı şekilde 2009 yılında faaliyetlerine başlayan Yunus Emre Enstitüsü de hâlihazırda faaliyet gösteren 58 kültür merkeziyle önemli bir paydaş olarak öğrenci sayısının artırılmasında belirleyici olabilir (Yunus Emre Enstitüsü, 2019). Aynı zamanda iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları da Türkiye'nin uluslararası öğrenci sayısı açısından dünyadaki önemli aktörlerden biri olması konusundaki çalışmaları desteklemelidir (Levent ve Karaevli, 2013: 114).

Lisansüstü düzeydeki uluslararası öğrenci sayısının artırılması, nitelikli öğrenci sayısının da artmasını beraberinde getirecektir (Özer, 2016: 61). Lisansüstü öğrencilere verilecek öncelik yükseköğretim kurumlarının araştırma kapasitesinin artmasına da katkıda bulunacaktır. Merkezinde uluslararası öğrencilerin olduğu bütün bu süreçleri yürütürken uluslararasılaşma anlamdaki diğer aktörleri de dikkate almak gerekir. Nitekim dünyanın pek çok gelişmiş ülkesine oranla Türkiye'de uluslararası öğretim elemanı sayısı da oldukça düşüktür (Erdoğan, 2014: 14). Bu oranın artırılması da yükseköğretimin uluslararasılaşması ve Türkiye'nin bir cazibe merkezi olması açısından büyük önem arz etmektedir.

Sonuç olarak Türkiye yükseköğretim alanında dünyanın önemli güçlerinden biri olma hedefini gerçekleştirmek için uluslararasılaşma süreçlerinin bütün boyutlarını kapsayıcı ve bütünlük bir politika uygulamalıdır. Politika yapımında ve uygulamasında yer alan yükseköğretimin bütün paydaşları bir eşgüdüm ve koordinasyon sorunu olmaksızın bu politikayla uyumlu stratejiler üretmelidir. Çünkü bu alanda atılacak tüm adımlar karşılıklı olarak hem yükseköğretimin

uluslararasılaşmasına hem de Türkiye'nin yumuşak gücüne olumlu yansiyacak ve Türkiye küresel yükseköğretim önemli aktörlerinden biri konumuna ulaşacaktır.

KAYNAKÇA

DEİK/Eğitim Ekonomisi İş Konseyi (EEİK) (2013). *Uluslararası yüksek öğretim ve Türkiye'nin KONUMU*. İstanbul: DEİK Yayınları.

DEİK/Eğitim Ekonomisi İş Konseyi (EEİK) (2012). *Uluslararası öğrenci temini çalıştırma sonuç raporu*. İstanbul: DEİK Yayınları: 783-2012/6-c2.

Kalkınma Bakanlığı (2015). *Yükseköğretimin uluslararasılaşması çerçevesinde Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için çekim merkezi haline getirilmesi araştırma projesi raporu*. Ankara: Kalkınma Araştırma Merkezi.

Selçuk Üniversitesi iç değerlendirme raporu. Erişim Tarihi: 13.03.2017, <http://kalite.selcuk.edu.tr/Kalite/IcDegerlendirmeRaporu>

Türkiye Maarif Vakfı. *Dünyada Türkiye Maarif Vakfı*, <https://turkiyemaarif.org/page/553-dunyada-maarif-16>

Kurul, Ü. A. (2016). *Türkiye'de yükseköğretim ve uluslararasılaşma raporu*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.

YÖK (2017), *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022*, Ankara.

Bayraktaroğlu S. ve Lale M., (2017). "Türk yüksek öğretim sistemi ve Türk Dünyası ilişkileri: Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler örneği", Erişim Tarihi: 20.03.2017. <http://jhss-khazar.org/wp-content/uploads/2010/06/22.pdf>

Cevher E. (2016). Yükseköğretimde uluslararası öğrenci hareketliliği ve memnuniyeti. *IJOESS*, 7(22).

Çetiner B. G. (2017). International universities as role models for internationalization of higher education in Turkey", Erişim Tarihi: 23.03.2017, http://drctetiner.org/makaleler/International_Universities_as_Role_Models_for_Internationalization_of_Higher_Education_in_Turkey.pdf

Çetinkaya, E., Çakır, S. G. ve Kondakçı, Y. (2017). What attracts foreign students to study in Turkey? an analysis of inbound student mobility in Turkey", Erişim Tarihi: 25.03.2017, <http://www.eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/2/contribution/2552/>.

Cetinkaya-Yildiz, E., Cakir, S. G., ve Kondakci, Y. (2011). Psychological distress among international students in Turkey. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 534-539.

Demirhan, K. (2017). Ulusal Alanyazında Uluslararası Öğrenciler ve Uluslararası Öğrencileri Siyasal Açından Düşünmek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(5), 547-562.

Ercan Mehmet S. (2012). *Uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırılması*. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Uzmanlık Tezi, Ankara.

Erdoğan A. (2014). Türkiye'de yükseköğretimin gündemi için politika önerisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1).

Ertürk E., Filizöz B. ve Erdiren Çelebi M. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin intibak sorunları: Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler üzerine bir araştırma. *Researcher: Social Science Studies*, 5(8).

Fındık L. Y. (2016). Is higher education internationalizing in Turkey??. *European Scientific Journal*, 12(13).

Gök E. ve Gümüş S. (2018). International student recruitment efforts of Turkish universities: rationales, strategies, Alexander W. Wiseman (Ed.), *Annual Review of Comparative and International Education 2017*. London: Emerald.

Günay B. (Ed.) (2014). *Türkiye’de uluslararası okuyan Öğrencilerin sorunları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları.

Kireççi, M. A., Bacanlı, H., Erişen, Y., Karadağ, E., Çeliköz, N., Dombaycı, M., Toprak, M. ve Şahin, M. (2016). The internationalization of higher education in Turkey: creating an index. *education and science*.

Knıght J. (2003). Updating the definition of internationalization. *International Higher Education*, Cilt 33.

Kondakçı, Y., Demir, C., Ertem, H. Y., ve Oldaç, Y. İ. (2016). Uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki akademik ve sosyal yaşam doyumları. *11. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi*, Kuşadası.

Köksoy, E. (2014). Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler ilişkisi: Kuramsal bir değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi*, (22), 211-231.

Lebow R. N. (2007). The power of persuasion. Felix Berenskoetter & M. J. Williams (Ed.), *Power in World Politics*, New York: Routledge.

Levent, F., ve Karaevli, Ö. (2013). Uluslararası öğrencilerin eğitime yönelik politikalar ve Türkiye için öneriler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38(38), 97-118

Mattern J. B. (2007). Why ‘soft power’ isn’t so soft: representational force and attraction in world politics. Felix Berenskoetter & M. J. Williams (Ed.). *Power in World Politics*. New York: Routledge.

Melissen J. (2005). *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. New York: Palgrave Macmillan.

Musaoğlu B. N. (2016). Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci. *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1).

Nye J. S. (2007). Notes for a soft-power reserch agenda. Felix Berenskoetter & M. J. Williams (Ed.). *Power in World Politics*, New York: Routledge, 2007.

Nye J. S. (2004b). Soft power and American foreign policy. *Political Science Quarterly*, 119(2).

Nye J. S. (1990). The changing nature of world power. *Political Science Quarterly*, 105(2).

Nye J. S. (2004a). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

Nye J. (2017). On global power shifts, Erişim Tarihi 17.10.2017, http://www.ted.com/talks/lang/eng/joseph_nye_on_global_power_shifts.html

Özer M. (2016). The internationalization of higher education in Turkey: realities, motivations and opportunities. *Insight Turkey*, 18(4).

Özer M. (2012). Türkiye’de uluslararası öğrenciler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1).

Özoğlu, M., Gur, B. S. ve Coşkun, İ. (2012). *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: SETA Yayınları.

Purtaş F. (2013). Türk dış politikasının yükselen değeri: kültürel diplomasi. *Gazi Akademik Bakış*, 7(13).

Snoubar Y. (2015). *Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları ve sosyal hizmet gereksinimleri*. Hacettepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Snow N. ve Taylor P. M. (2009). *Routledge handbook of public diplomacy*. New York: Routledge.

Usta, S., Sayın, Y., ve Güzelipek, Y. A. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin kente ve üniversiteye uyumu: Karaman ili örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3).

Ünal S. (2017). The new actors of international migration: a comparative analysis of foreign students’ experiences in a medium-sized city in Turkey”, Erişim Tarihi 20.03.2017, <http://dx.doi.org/10.5772/67004>.

Yağmurlu A. (2007). Halkla ilişkiler yöntemi olarak kamu diplomasisi, *İletişim Araştırmaları*, 5(1).

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım G. (2015). *Uluslararası halkla ilişkiler perspektifinden kamu diplomasisi*. İstanbul: Beta Yayınları.

<https://www.turkiyeburslari.gov.tr>

<https://www.yee.org.tr/>